

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

13. jaanuar 2011 *

Kohtuasjas T-362/08,

IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH, asukoht Hamburg (Saksamaa),
esindajad: *solicitor* S. Crosby ja advokaat S. Santoro,

hageja,

keda toetab

Taani Kuningriik, esindajad: J. Bering Liisberg ja B. Weis Fogh,

Soome Vabariik, esindajad: J. Heliskoski, M. Pere ja H. Leppo, hiljem J. Heliskoski,

ja

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Rootsi Kuningriik, esindajad: K. Petkovska, A. Falk ja S. Johannesson,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: C. O'Reilly ja P. Costa de Oliveira,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 19. juuni 2008. aasta otsus, millega hagejale keelati juurdepääs dokumendile, mille Saksamaa ametivõimud olid komisjonile edastanud seoses nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102) alusel kaitstud ala loetelust väljaarvamise menetlusega,

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja esimees E. Martins Ribeiro, kohtunikud N. Wahl ja A. Dittrich (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik N. Rosner,

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. aprilli 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- 1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, lk 43; ELT erivaljaanne 01/03, lk 331) määratleb põhimõtted, tingimused ja piirangud, mis reguleerivad EÜ artiklis 255 sätestatud õigust tutvuda nende institutsioonide dokumentidega. Seda määrust kohaldatakse alates 3. detsembrist 2001.
- 2 Määruse nr 1049/2001 artikkel 2 sätestab:

„1. Kõigil liidu kodanikel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega, arvestades käesolevas määruses sätestatud põhimõtteid, tingimusi ja piiranguid.

[...]

3. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi institutsiooni käsutuses olevate dokumentide suhtes, see tähendab institutsiooni koostatud ja talle saadetud ning tema valduses olevate dokumentide suhtes kõikides Euroopa Liidu tegevusvaldkondades.

[...]”

3 Määruse nr 1049/2001 artikkel 3 näeb ette:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) dokument – sisu, mis olenemata teabekandjast (paberile kirjutatuna, elektroonilises vormis või heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestisena) käsitleb küsimusi, mis on seotud institutsiooni vastutusalasse kuuluva poliitika, tegevuse või otsustega;
- b) kolmas isik – iga füüsiline või juriidiline isik või iga üksus väljaspool asjaomast institutsiooni, sealhulgas liikmesriigid, muud ühenduse või ühendusevälised institutsioonid ja organid ning kolmandad riigid.”

4 Määruse nr 1049/2001 artikkel 4, mis määratleb erandid ülalmainitud õigusest tutvuda dokumentidega, sätestab järgmist:

„1. Institutsioonid keelavad juurdepääsu dokumentidele, mille avaldamine kahjustaks:

a) avalikke huve seoses:

- avaliku julgeolekuga,
- kaitsepoliitiliste ja sõjaliste küsimustega,
- rahvusvaheliste suhetega,
- ühenduse või liikmesriigi finants-, raha- või majanduspoliitikaga;

[...]

3. [...]

Juurdepäas dokumentidele, mis sisaldavad sisekasutuseks esitatud arvamusi osana asjaomase institutsiooni sisearuteludest ja eelkonsultatsioonidest, keelatakse isegi pärast otsuse tegemist, kui sellise dokumendi avaldamine kahjustaks tõsiselt institutsiooni otsustamisprotsessi, välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.

4. Kolmandate isikute dokumentide puhul konsulteerib institutsioon kolmanda isikuga, et hinnata, kas tuleks kohaldada lõike 1 või 2 erandit, välja arvatud juhul, kui on ilmne, et dokument tuleb avaldada või et seda ei tohi avaldada.

5. Liikmesriik võib taotleda, et institutsioon ei avaldaks kõnealusest liikmesriigist pärit dokumenti ilma tema eelneva nõusolekuta.

6. Kui mõni eranditest hõlmab ainult osa dokumendist, avalikustatakse dokumendi ülejäänud osad.

7. Lõigetes 1–3 sätestatud erandeid kohaldatakse üksnes nii kaua, kuni kaitse on dokumendi sisust lähtuvalt õigustatud. Erandeid võib kohaldada maksimaalselt 30 aasta jooksul. Dokumentide puhul, mille suhtes kehtivad erandid ja mis käsitlevad eraelu puutumatumust või ärihuve, ning tundliku sisuga dokumentide puhul võib vajaduse korral jätkata erandi kohaldamist ka pärast selle tähtaja lõppu”.

5 Määruse nr 1049/2001 artikkel 9, mis reguleerib tundliku sisuga dokumentide käitlemist, sätestab:

„1. Tundliku sisuga dokumendid on dokumendid, mis pärinevad institutsioonidest või nende loodud asutustest, liikmesriikidest, kolmandatest riikidest või rahvusvahelistest organisatsioonidest ning mis on liigitatud kui „TRÈS SECRET/TOP SECRET”, „SECRET” või „CONFIDENTIEL” vastavalt asjaomase institutsiooni eeskirjadele, mis kaitsevad Euroopa Liidu või selle ühe või mitme liikmesriigi olulisi huve artikli 4 lõike 1 punktis a osutatud valdkondades, eelkõige avaliku julgeoleku alal, kaitsepoliitilistes ja sõjalistes küsimustes.

2. Artiklites 7 ja 8 sätestatud korras esitatud taotlusi pääseda juurde tundliku sisuga dokumentidele lahendavad üksnes isikud, kellel on õigus tutvuda kõnealuste dokumentidega. Ilma et see piiraks artikli 11 lõike 2 kohaldamist, annavad need isikud

hinnangu ka selle kohta, millised viited tundliku sisuga dokumentidele kantakse avalikku registrisse.

3. Tundliku sisuga dokumendid kantakse registrisse ja avalikustatakse üksnes nende nõusolekul, kellelt dokument pärineb.

[...]"

- 6 Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102) artikli 6 lõige 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui hoolimata negatiivsest hinnangust kava või projekti tagajärgedele ala suhtes ja alternatiivsete lahenduste puudumisel tuleb kava või projekt üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsetel või majanduslikel põhjustel siiski ellu viia, peab liikmesriik võtma kõik vajalikud asendusmeetmed, et tagada Natura 2000 võrgustiku üldise sidususe kaitse. Liikmesriik teatab komisjonile vastuvõetud asendusmeetmetest.

Kui asjaomasel alal esineb esmatähtsaid looduslikke elupaigatüüpe ja/või esmatähtsaid liike, võib kaaluda ainult neid seisukohti, mis on seotud rahva tervise või avaliku julgeolekuga, esmatähtsate soodsate tagajärgedega keskkonnale või komisjoni arvamuse kohaselt muude üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvate põhjustega”.

Vaidluse taust

- 7 Hageja IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH on looma- ja keskkonnakaitsega tegelev valitsusväline organisatsioon.
- 8 Direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 4 teisel lõigul põhinevat Saksamaa Liitvabariigi taotlust lahendades väljastas Euroopa Ühenduste Komisjon 19. aprillil 2000 arvamuse, mis lubas tööstusprojekti elluviimist Mühlenberger Lochi alal, mis oli selle direktiivi kohaselt kaitse all. Kavandatav projekt nägi ette äriühingu D. tehase laiendamise Airbus A3XX lõplikuks monteerimiseks.
- 9 Hageja saatis 20. detsembril 2001 komisjonile kirja, milles ta taotles tutvumist erinevate dokumentidega, mis see institutsioon oli saanud ülalnimetatud tööstusprojekti läbivaatamise käigus ja mille hulka kuulusid Saksamaa Liitvabariigi, Hamburgi linna ning Saksamaa liidukantsleri saadetud kirjad.
- 10 Kuna komisjon leidis, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 5 keelab tal asjaomaste dokumentide avalikustamise, võttis ta 26. märtsil 2002 vastu otsuse, millega hagejal ei võimaldatud tutvuda teatud dokumentidega, mis komisjon oli saanud menetluses, mille tulemusena ta andis oma 19. aprilli 2000. aasta arvamuse.
- 11 Hageja esitas komisjoni 26. märtsi 2002. aasta otsuse tühistamiseks hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 4. juunil 2002.

- 12 Üldkohus jättis selle hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata 30. novembri 2004. aasta otsusega kohtuasjas T-168/02: IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds vs. komisjon (EKL 2004, lk II-4135).
- 13 Rootsi Kuningriik, kes oli eespool viidatud kohtuasjas T-168/02 menetlusse astuja, esitas 10. veebruaril 2005 Euroopa Kohtusse apellatsioonkaebuse selles kohtuasjas Üldkohtu poolt tehtud otsuse peale.
- 14 Euroopa Kohus tühistas oma 18. detsembri 2007. aasta otsusega kohtuasjas C-64/05 P: Rootsi vs. komisjon (EKL 2007, lk I-11389) eespool punktis 12 viidatud kohtuotsuse IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds vs. komisjon ning komisjoni 26. märtsi 2002. aasta otsuse.
- 15 Pärast eespool punktis 14 viidatud kohtuotsust Rootsi vs. komisjon esitas hageja komisjonile 13. veebruari 2008. aasta kirjaga uuesti taotluse nende dokumentidega tutvumiseks, mis nimetatud institutsioon oli Saksamaa ametivõimudelt saanud Mühlenberger Lochi projekti läbivaatamise käigus.
- 16 Komisjon kinnitas hageja 13. veebruari 2008. aasta kirja kättesaamist 20. veebruari 2008. aasta kirjaga.
- 17 Hageja palus 26. märtsil 2008, et komisjon vastaks tema 13. veebruari 2008. aasta taotlusele.
- 18 Komisjon teatas 7. aprillil 2008. aasta kirjas hagejale, et taotletud dokumentide avalikustamise osas konsulteeritakse Saksamaa ametivõimudega.

- 19 Hageja palus uuesti 9. aprillil 2008 komisjonil vastata tema 13. veebruari 2008. aasta taotlusele enne 22. aprilli 2008.
- 20 Kuna komisjon selleks kuupäevaks ei vastanud, esitas hageja 29. aprilli 2008. aasta kirjaga kordustaotluse.
- 21 Komisjon kinnitas 19. mai 2008. aasta kirjas kordustaotluse kättesaamist ning kinnitas, et hagejale vastatakse määruses nr 1049/2001 sätestatud tähtaja jooksul.
- 22 Komisjon võttis 19. juunil 2008 vastu otsuse hageja kordustaotluse kohta (edaspidi „vaidlustatud otsus”) ning see edastati hagejale samal päeval. Selle otsusega avalikustas komisjon kõik hageja taotletud dokumendid, st kaheksa Hamburgi linna ning Saksamaa Liitvabariigi dokumenti, välja arvatud 15. märtsi 2000. aasta kiri, mille Saksamaa liidukantsler oli saatnud komisjoni presidendile (edaspidi „Saksamaa kantsleri kiri”), kuna Saksamaa ametivõimud olid selle dokumendi avalikustamise vastu.
- 23 Vaidlustatud otsuse kohaselt kinnitasid Saksamaa ametivõimud esiteks, et Saksamaa kantsleri asjaomase kirja avalikustamine kahjustaks avalikku huvi seoses Saksamaa Liitvabariigi rahvusvaheliste suhete ja majanduspoliitikaga määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmanda ja neljanda taande tähenduses.
- 24 See kiri käsitleb ainult sisekasutuseks koostatud konfidentsiaalsel avaldust. Nimetatud dokument puudutab Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitikaga seotud konfidentsiaalsel küsimust. Selle dokumendi avalikustamine ei rikuks mitte ainult konfidentsiaalsust Saksamaa Liitvabariigi, Euroopa Liidu institutsioonide

ning teiste liikmesriikide vahelisi rahvusvahelisi suhteid kahjustades, vaid kahjustaks ka Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitikat. Seetõttu tuleb keelata juurdepääs Saksamaa kantsleri kirjale määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmanda ja neljanda taande alusel.

- 25 Teiseks märkisid Saksamaa ametivõimud, et Saksamaa kantsleri kirja avalikustamine kahjustaks tõsiselt komisjoni otsustamisprotsessi määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 3 teise lõigu tähenduses.
- 26 See kiri käsitleb komisjonile saadetud konfidentsiaalset avaldust, mis on koostatud ainult sisekasutuseks osana komisjoni 19. aprilli 2000. aasta arvamusega seotud aruteludest. Dokument puudutab Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitikat. Dokumendi avalikustamine rikuks konfidentsiaalsust ning kahjustaks seega Saksamaa Liitvabariigi, Euroopa Liidu institutsioonide ning teiste liikmesriikide vahelisi suhteid. See kahjustaks tõsiselt komisjoni otsustamisprotsessi. Seetõttu tuleb Saksamaa kantsleri kirjale kohaldada määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 3 teises lõigus sätestatud erandit.
- 27 Komisjon märkis vaidlustatud otsuses samuti, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 3 kohaselt ei kohaldata juurdepääsu erandit, kui dokumendi avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve. Hoolimata sellest, et asjaomane dokument on hõlmatud ka määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud kahe erandiga, mille puhul üldise huvi olemasolu ei hinnata, analüüsis komisjon, kas käesoleval juhul on selline ülekaalukas üldine huvi olemas.

- 28 Komisjoni arvates peab selleks, et avalikustamiseks oleks ülekaalukas üldine huvi, olema huvi esiteks üldine ning teiseks ülekaalukas, st olema kaalukam määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikega 3 kaitstud huvidest. Käesoleval juhul ei ole komisjonil mingeid andmeid selle kohta, et oleks olemas võimalik ülekaalukas üldine huvi nimetatud määruse tähenduses, mis oleks kaalukam komisjoni otsustamisprotsessi kaitsmise nõudest.
- 29 Mis puudutab asjaomasele dokumendile osalise juurdepääsu võimaldamist, siis märkis komisjon vaidlustatud otsuses, et vastavalt eespool punktis 14 viidatud kohtuotsusele *Rootsi vs. komisjon* on ta kohustatud võtma arvesse konsulteerimisprotsessi tulemust ning keelama juurdepääsu Saksamaa kantsleri kirjale Saksamaa ametivõimude viidatud eranditele ning põhjustele tuginedes. Kuna need ametivõimud on vastu Saksamaa kantsleri kirja täielikule avalikustamisele, siis määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 alusel ei saa võimaldada sellele dokumendiga osalist tutvumist.

Menetlus ja poolte nõuded

- 30 Hageja esitas käesoleva hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 28. augustil 2008.
- 31 Soome Vabariik palus 9. jaanuaril 2009 Üldkohtu kantseleis registreeritud kirjaga luba astuda käesolevasse menetlusse hageja nõuete toetuseks. Olles ära kuulunud kohtuasja pooled, rahuldati see avaldus Üldkohtu kaheksanda koja esimehe 5. märtsi 2009. aasta määrusega.

- 32 Soome Vabariik esitas menetlusse astuja seisukohad 17. aprillil 2009. Üldkohtu kantseleisse 26. juunil 2009 saabunud dokumentidega esitasid põhikohtuasja pooled oma märkused nende seisukohtade kohta.
- 33 Rootsi Kuningriik ja Taani Kuningriik palusid vastavalt 18. ja 29. juunil 2009 Üldkohtu kantseleis registreeritud kirjadega luba astuda käesolevasse menetlusse hageja nõuete toetuseks. Olles ära kuulanud kohtuasja pooled, rahuldati need avaldused Üldkohtu kaheksanda koja esimehe 12. augusti 2009. aasta määrustega.
- 34 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (kaheksas koda) alustada suulist menetlust.
- 35 Kohtuasja poolte, Taani Kuningriigi ja Rootsi Kuningriigi kohtukõned ja vastused Üldkohtu suuliste küsimustele kuulati ära 16. aprilli 2010. aasta kohtuistungil. Kuna Soome Vabariik ei saanud kohtuistungil osaleda, otsustati enne suulise menetluse lõpetamist esitada Soome Vabariigile kirjalik küsimus tema selliste argumentide vastuvõetavuse kohta, mis käsitlesid osalist juurdepääsu Saksamaa kantseri kirjale ning dokumentidega tutvumise õiguse erandite ajalist kohaldamist määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigete 6 ja 7 alusel. Soome Vabariik vastas ettenähtud tähtaja jooksul ning kohtuasja pooled, Taani Kuningriik ja Rootsi Kuningriik esitasid oma märkused.
- 36 Hageja märkused ei piirdunud Soome Vabariigi vastuse sisuga. Kuna pooled ei tohi pärast kohtuistungit täiendada toimikut muu kui nimetatud vastuse kohta esitatud märkustega, siis Üldkohtu kaheksanda koja esimees otsustas 15. juunil 2010 lisada toimikusse ainult need märkused, mis käsitlevad Soome Vabariigi vastuse sisu.

37 Suuline menetlus lõpetati 15. juunil 2010.

38 Hageja palub Üldkohtul:

- kohustada komisjoni edastama Üldkohtule Saksamaa kantsleri kiri;
- tühistada vaidlustatud otsus;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

39 Taani Kuningriik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik paluvad Üldkohtul vaidlustatud otsus tühistada.

40 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitus

- 41 Oma nõuete põhjenduseks esitab hageja kaks väidet. Esimene käsitleb määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmanda ja neljanda taande rikkumist. Selle artikli kohaselt keelatakse juurdepääs dokumendile, mille avalikustamine kahjustaks avalikke huve eelkõige seoses rahvusvaheliste suhete ning liikmesriigi majanduspoliitikaga. Teine puudutab määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 3 teise lõigu rikkumist, mille kohaselt juurdepääs dokumendile, mis sisaldab sisekasutuseks esitatud arvamusi osana asjaomase institutsiooni sisearuandelustest ja eelkonsultatsioonidest, keelatakse isegi pärast otsuse tegemist, kui dokumendi avaldamine kahjustaks tõsiselt institutsiooni otsustamisprotsessi, välja arvatud juhul, kui avalikustamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.
- 42 Menetlusse astujad toetavad hageja sellekohaseid argumente. Soome Vabariik väidab samuti, et on rikutud määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõiget 6 dokumendile osalise juurdepääsu võimaluse kohta. Lisaks ei ole Soome Vabariigi arvates täidetud nimetatud määruse artikli 4 lõike 7 nõuded selle artikli lõike 3 teises lõigus sätestatud dokumentidega tutvumise õiguse erandi ajalise kohaldamise kohta. Soome Vabariigi menetlusse astuja seisukohtade kohta esitatud märkustes „tervitab” hageja selle liikmesriigi argumente määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 kohta ning laiendab seda kõigile käesolevas kohtuasjas vaidlusalustele eranditele.
- 43 Pooled toovad esile kõikide väidete kohta kehtivad argumendid, kui nad esitavad oma vastavad määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 tõlgendused selleks, et teha kindlaks käesolevas asjas selle sätte kohaldamise tagajärjed – võttes arvesse eespool punktis 14 viidatud kohtuotsust Rootsi vs. komisjon, mis on poolte arvates käesoleva vaidluse keskmes. Seega tuleb seda küsimust analüüsida enne, kui erinevaid väiteid konkreetsetult uurida.

Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 tõlgendamine

Poolte argumendid

- 44 Hageja väidab, et peab teadma kõiki põhjuseid, miks komisjon kiitis oma 19. aprilli 2000. aasta arvamusega heaks direktiiviga 92/43 loodud Natura 2000 võrgustikku kuuluva looduskaitseala loetelust väljaarvamise. Ta rõhutab, et Saksamaa Liitvabariik mõistis mitmel korral hukka komisjoni vastumeelsuse arvata looduskaitseala loetelust välja ning lubada äriühingu D. Hamburgis Elbel asuva tehase laiendamist Airbus A3XX lõplikuks monteerimiseks. Komisjon kiitis loetelust väljaarvamise heaks alles mõni aeg pärast Saksamaa kantsleri kirja saamist.
- 45 Hageja arvates nähtub eespool punktis 14 viidatud kohtuotsusest *Rootsi vs. komisjon* (punkt 94), et liidu kohus on pädev kontrollima, kas taotluse saanud institutsiooni poolt juurdepääsu keelamine võib määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 loetletud erandite põhjal olla õiguspäraselt põhjendatud, ja seda, kas see keeldumine tuleb institutsiooni enda või asjaomase liikmesriigi vastavast hinnangust.
- 46 Komisjoni seisukoht, et tema roll piirdub liikmesriigi põhjuste kokkuvõtliku analüüsimisega, tähendab „taotluse autorile esitamise põhimõtte” *de facto* taastamist. Komisjon peab igal üksikjuhul hindama, kas dokument, millega tutvumiseks taotlus on esitatud, kuulub asjaomaste erandite kohaldamisalasse.

- 47 Taani Kuningriik väidab, et vastavalt määrusele nr 1049/2001 on liidu institutsioonid otsustes sõltumatud. Institutsioonidel on lõppvastutus selle kontrollimisel, kas juurdepääsu keelamine on põhjendatud, ning nad peavad dokumentide tutvumise taotlust konkreetselt hindama.
- 48 Kuigi teatud juhtudel võivad liidu institutsioonid erandkorras piirduda *prima facie* hindamisega, ei ole käesolevale asjale määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 5 viidatud menetluse kohaldamine selline asjaolu, mis põhjendaks seda, et *prima facie* hindamine on piisav.
- 49 Soome Vabariik rõhutab, et vastavalt eespool punktis 14 viidatud kohtuotsusele Rootsi vs. komisjon peab asjaomane institutsioon määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 kohaldamisel alati asjaomast dokumenti uurides kontrollima, kas asjaomase liikmesriigi esitatud dokumentidega tutvumise õiguse erandid on kohaldatavad. Kui komisjoni hinnangul ei ole liikmesriigi esitatud põhjendused asjakohased, peab see institutsioon võimaldama taotlejal nimetatud dokumendiga tutvuda. Käesoleval juhul ei ole komisjon seda kohustust seega täitnud ning vaidlustatud otsus tuleb tühistada.
- 50 Oma tõlgenduse põhjenduseks toob Soome Vabariik esiteks esile selle, et määruse nr 1049/2001 artiklis 4 loetletud erandeid tuleb tõlgendada ja kohaldada täht-tähelt.
- 51 Teiseks tuleb EÜ artikli 253 järgset põhjendamiskohustust kohaldada ka määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel vastuvõetud juurdepääsu keelamise otsusele. Tunnustatakse lihtsalt asjaomase liikmesriigi õigust osaleda liidu otsuse vastuvõtmise protsessis (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus Rootsi vs. komisjon, punktid 76

ja 81). Kuna tegemist on liidu institutsiooni otsusega, siis on institutsioon vastutav täpse hinnangu eest küsimuses, kas asjaomased erandid kuuluvad kohaldamisele.

- 52 Kolmandaks, kui komisjon peab lihtsalt uurima, kas liikmesriigi esitatud erand on ilmselgelt asjakohatu, nagu arvab komisjon, siis on määrusega nr 1049/2001 „taotluse autorile esitamise põhimõtte” tühistamine tähtsusetu. Soome Vabariik lisab, et liidu institutsioon peab igal üksikjuhtumil hindama, kas dokument on nimetatud määruse artiklis 4 ette nähtud eranditega hõlmatud.
- 53 Rootsi Kuningriik väidab, et eespool punktis 14 viidatud kohtuotsusest Rootsi *vs.* komisjon nähtub, et asjaomasel liikmesriigil ei ole üldist ja tingimusteta vetoõigust, millega saab puht meelevaldselt olla vastu institutsiooni valduses oleva dokumendi avalikustamisele ning et ta peab nõuetekohaselt põhjendama oma vastuseisu, tuues välja määruses nr 1049/2001 viidatud dokumentidega tutvumise õiguse erandid. Nimetatud kohtuotsuses ei selgitatud aga seda, millise analüüsi peab institutsioon läbi viima, kui liikmesriik on avalikustamise vastu.
- 54 Sellega seoses täpsustab Rootsi Kuningriik, et komisjon peab veenduma, et liikmesriigi põhjendused on õiguslikust seisukohast vormiliselt ja sisuliselt õiged, ta peab individuaalselt hindama iga dokumenti ning viima läbi analüüsi, et teha kindlaks, kas on olemas konkreetne ja tegelik oht, et dokumendi avalikustamine võib kahjustada kaitstud huve. Määruse nr 1049/2001 ühetaolise tõlgendamise säilitamise tähtsus räägib samuti institutsiooni hindamisõiguse kasuks.
- 55 Rootsi Kuningriigi arvates peab institutsiooni otsusele eelnema dialoog liikmesriikide lojaalse koostöö vaimus. Teatud juhtudel, näiteks siis, kui liikmesriigi rahandus- või

majanduspoliitikat võidakse kahjustada, tuleb selle liikmesriigi seisukohta pidada kaalukamaks. Teistel juhtudel, kui dokumendi avalikustamine võiks tõsiselt kahjustada institutsiooni otsustamisprotsessi, peaks asjaomasel institutsioonil olema rohkem tegutsemisruumi, et teha kindlaks, kas liikmesriigi argumendid on nõrgad.

- 56 Komisjon rõhutab, et ta kohaldas liikmesriigist pärinevale dokumendile, millele juurdepääs keelati, määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõiget 5, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuses *Rootsi vs. komisjon*. Ta väidab, et Saksamaa ametivõimud väljendasid oma vastuseisu Saksamaa kantsleri kirja avalikustamisele.
- 57 Komisjoni arvates on keskne küsimus see, millises ulatuses peab ta järgima liikmesriigi vastuseisu dokumendi avalikustamisele, kui see vastuseis on määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud eranditest lähtudes nõuetekohaselt põhjendatud. Teisisõnu peab kindlaks tegema, millises ulatuses võib komisjon omaenda hinnangu asendada liikmesriigi hinnanguga.
- 58 Komisjon toob esile, et määruse nr 1049/2001 kaks sätet reguleerisid olukorda, kui dokument, millega tutvumist taotletakse, pärineb mitte asjaomaselt institutsioonilt, vaid kolmandatelt isikutelt, st artikli 4 lõige 4, mis näeb ette kolmandate isikute dokumentidega tutvumise üldise korra, ning artikli 4 lõige 5, mis puudutas liikmesriikidest pärinevaid dokumente. Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 lisamisega andis seadusandja liikmesriikidele erilise seisundi vastavalt Amsterdami lepingu lõppaktile lisatud deklaratsioonile nr 35 EÜ artikli 255 lõike 1 kohta.

- 59 Komisjoni arvates kinnitas Euroopa Kohus oma eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuses *Rootsi vs. komisjon* (punkt 44), et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 5 sisalduv nõue hankida liikmesriigi eelnev nõusolek võib osutuda surnud kirjatäheks, kui komisjon saaks asjaomase dokumendi vabalt avalikustada hoolimata liikmesriigi ilmutatud vastuseisust temalt pärineva dokumendi avalikustamisele ja kui institutsioon ei ole sellelt liikmesriigilt mingit nõusolekut saanud. Selline nõue kaotaks täielikult oma kasuliku mõju, kui vajadus hankida dokumendi avalikustamiseks selline eelnev nõusolek sõltuks lõppkokkuvõttes selle institutsiooni suvast, kelle valduses dokument on. Selle kohtuotsuse punktide 45 ja 46 kohaselt on nõusolekul teistsugune õiguslik tähendus kui lihtsal arvamusel ning õigus olla konsulteeritud on liikmesriikides määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 4 alusel juba laialdaselt omaks võetud.
- 60 Eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuse *Rootsi vs. komisjon* punktis 47 rõhutas Euroopa Kohus, et erinevalt määruse nr 1049/2001 artikli 9 lõikest 3 annab nimetatud määruse artikli 4 lõige 5 liikmesriigile võimaluse, mille tegeliku kasutamise tagajärjel muutub liikmesriigi eelnev nõusolek konkreetsel juhul asjaomase dokumendi tulevase avalikustamise vajalikuks tingimuseks.
- 61 Menetluslikust aspektiks võttes on vastavalt eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuse *Rootsi vs. komisjon* punktile 87 liikmesriik, kes on vastu dokumendi avalikustamisele, kohustatud põhistama oma vastuseisu määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud eranditest lähtudes. Selle kohtuotsuse punktidest 45–47 ja 76 tuleneb, et nõuetekohaselt põhjendatud vastuseis takistab asjaomase dokumendi avalikustamist komisjoni poolt.
- 62 Komisjon ei uurinud lähemalt liikmesriigi väljendatud vastuseisu ning seega peab ta andma oma hinnangu, kas vastulause on täiesti põhistamata või kas esitatud põhjendusi ei ole täpsustatud viitega määruses nr 1049/2001 loetletud eranditele (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 88).

- 63 Eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuse Rootsi vs. komisjon punkti 89 kohaselt peab komisjon oma juurdepääsu keelamise otsuses ära näitama põhjused, millele liikmesriik tugineb jõudmaks järeltulele, et tuleb kohaldada mõnda juurdepääsu keelavat erandit, mis on ette nähtud määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3.
- 64 Komisjon väidab, et ta täitis määrusest nr 1049/2001 tulenevaid kohustusi, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Kohus oma eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuses Rootsi vs. komisjon. Saksamaa ametivõimudega konsulteeriti, nad olid Saksamaa kantsleri kirja avalikustamise vastu ning põhjendasid oma seisukohta, viidates nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandas ja neljandas taandes ning lõike 3 teises lõigus ette nähtud eranditele. Komisjon analüüsis seejärel, kas põhjendused olid esmapilgul õigustatult esitatud ning vastanud sellele jaatavalt, esitas ta juurdepääsu keelamise põhjendused.
- 65 Komisjon arvab, et kui liikmesriik väljendab vastuseisu, piirdub komisjoni kontroll selle kindlakstegemisega, et kas see vastuseis esmapilgul tugineb määruses nr 1049/2001 ette nähtud eranditele ning kas nendele eranditele viitamine ei ole ilmselgelt asjakohatu. Ilmselgelt asjakohatu erand on selline, mille liikmesriik on dokumentidele juurdepääsu keelamiseks esitanud, kuid mis selgelt ei kuulu erandi – nagu seda on tõlgendanud liidu kohus – kohaldamisalasse.
- 66 Vaidlustatud otsuse õiguspärasuse kohtulik kontroll peab samuti piirduma selle kontrollimisega, kas komisjon on nõuetekohaselt taganud, et kohaldatavatele eranditele viitamine ei ole ilmselgelt asjakohatu.

Üldkohtu hinnang

- 67 Tuleb meenutada, nagu nähtub määruse nr 1049/2001 põhjendusest 4 ja artiklist 1, et nimetatud määruse eesmärk on rakendada võimalikult täieulatuslikult ellu avalikkuse õigus pääseda juurde institutsiooni dokumentidele. Selle määruse artikli 2 lõike 3 kohaselt kohaldatakse seda õigust mitte ainult institutsiooni koostatud dokumentide suhtes, vaid ka kolmandatelt isikutelt, kelle hulka kuuluvad liikmesriigid, saadud dokumentide suhtes, nagu seda otseselt täpsustab sama määruse artikli 3 punkt b.
- 68 Määrus nr 1049/2001 näeb artiklis 4 ette erandid õigusest tutvuda dokumentidega. Selle artikli lõige 5 sätestab, et liikmesriik võib taotleda, et institutsioon ei avalikustaks kõnealusest liikmesriigist pärit dokumenti ilma tema eelneva nõusolekuta.
- 69 Käesoleval juhul kasutas Saksamaa Liitvabariik talle määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikega 5 antud õigust ning palus komisjonil jätta Saksamaa kantsleri kiri avalikustamata. Saksamaa vastuseisu aluseks olid avaliku huvi kaitsega seotud erandid, mis puudutasid rahvusvahelisi suhteid ja liikmesriigi majanduspoliitikat ja mis on ette nähtud nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandas ja neljandas taandes, ning erand, mis puudutab komisjoni otsustamisprotsessi kaitset, mis on ette nähtud sama määruse artikli 4 lõike 3 teises lõigus. Seejärel tugines komisjon vaidlustatud otsuses Saksamaa kantsleri kirjale juurdepääsu keelamiseks Saksamaa ametivõimude vastuseisule määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel.
- 70 Seega tuleb analüüsida Saksamaa ametivõimude poolt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel väljendatud vastuseisu ulatust.

- 71 Sellega seoses tuleb esile tuua, nagu nähtub eespool punktis 14 viidatud kohtuotsusest *Rootsi vs. komisjon* (punkt 81), et see säte on menetlusnorm, kuna see käsitleb liidu otsuse vastuvõtmise protsessi.
- 72 Erinevalt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikest 4, mis annab kolmandatele isikutele nende dokumentide puhul pelgalt õiguse olla konsulteeritud, kehtestab selle artikli lõige 5 liikmesriigi eelneva nõusoleku kui vajaliku tingimuse liikmesriigist pärineva dokumendi avalikustamiseks, kui viimati nimetatu seda taotleb. Sellisel juhul ei saa institutsioon, kellel ei ole asjaomase liikmesriigi nõusolekut, asjaomast dokumenti vabalt avalikustada (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 44). Käesoleval juhul sõltub komisjoni otsus asjaomase dokumendiga tutvumise taotluse kohta seega liikmesriigi poolt vaidlustatud otsuse vastuvõtmise protsessi käigus tehtud otsusest.
- 73 Eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuse *Rootsi vs. komisjon* (punkt 58) kohaselt ei anna määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 5 asjaomasele liikmesriigile üldist ja tingimusteta vetoõigust, millega saab puht meelevaldselt ja vajaduseta oma otsust põhistada, vastustada iga ühenduse institutsiooni valduses oleva dokumendi avalikustamist ainuüksi põhjusel, et see dokument pärineb sellelt liikmesriigilt.
- 74 Vastavalt eespool punktis 14 viidatud kohtuotsusele *Rootsi vs. komisjon* (punkt 76) on määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikega 5 asjaomasele liikmesriigile antud õiguse teostamine piiratud sama artikli lõigetes 1–3 loetletud erandlike alustega, kusjuures selles osas tunnustatakse lihtsalt liikmesriigi õigust osaleda liidu institutsiooni otsuse tegemisel. Asjaomase liikmesriigi eelnev nõusolek, mida on mainitud nimetatud määruse artikli 4 lõikes 5, ei ole mitte meelevaldne vetoõigus, vaid hoopis arvamuse vorm nõustumaks, et puuduvad sama määruse artikli 4 lõigetest 1–3 tulenevad erandlikud põhjused. Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 5 selliselt ette nähtud otsustamisprotsessis on seega nõutav, et institutsioon ja asjaomane liikmesriik jääksid

nimetatud määruse artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud erandlike aluste juurde (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 83).

- 75 Lisaks tuleb märkida, et selliste ühenduse õiguse normide rakendamine on antud institutsiooni ja määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 5 pakutud võimalust kasutanud liikmesriigi ühine ülesanne. Asjaomase otsustamisprotsessi raames, milles osalevad institutsioon ja asjaomane liikmesriik ja mille eesmärk on kindlaks teha, kas dokumendile juurdepääsu võimaldamisest tuleb keelduda nimetatud määruse artikli 4 lõigetes 1–3 loetletud erandlikel alustel, peavad nad kinni pidama lojaalse koostöö kohustusest, mis on sätestatud EÜ artiklis 10 ning mida on korratud määruse nr 1049/2001 põhjenduses 15 (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 85).
- 76 Kui asjaomane liikmesriik on dialoogi lõppedes vastu vaidlusaluse dokumendi avalikustamisele, on ta kohustatud põhistama oma vastuseisu nendest eranditest lähtudes (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 87).
- 77 Sellest tuleneb, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 5 annab liikmesriigile õiguse vastustada temalt pärinevate dokumentide avalikustamist vaid selle artikli lõigetes 1–3 ette nähtud erandlikel alustel ning oma sellekohast seisukohta nõuetekohaselt põhistades (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punktid 87 ja 99).
- 78 Mis puudutab käesoleval juhul määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 ulatust komisjoni suhtes, siis tuleb meenutada, nagu Euroopa Kohus leidis eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuse *Rootsi vs. komisjon* punktis 94, et asjaomase liikmesriigi sekkumine ei muuda taotleja suhtes sellise otsuse liidu aktiks olemist, mille institutsioon talle hiljem saadab vastuseks juurdepääsutaotlusele, mis on institutsioonile esitatud tema valduses oleva dokumendi kohta. See aspekt on seda olulisem, kui

selline otsus tugineb ainult liikmesriigi hinnangule nimetatud erandlike aluste kohaldamise kohta.

- 79 Komisjon kui nendele dokumentidele juurdepääsu keelamise otsuse tegija on vastutav otsuse õiguspärasuse eest. Enne kui keelata juurdepääs liikmesriigist pärinevatele dokumentidele, peab komisjon seega analüüsima, kas liikmesriigi vastuseis tugines määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud erandlikele alustele ja kas ta oma sellekohast seisukohta nõuetekohaselt põhistas.
- 80 Käesoleval juhul tuleb märkida, et erandlike aluste kohaldamise analüüs peab nähtuma liidu institutsiooni otsuse põhjendustest (vt selle kohta Üldkohtu 19. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas T-14/98: Hautala vs. nõukogu, EKL 1999, lk II-2489, punkt 67; 6. aprilli 2000. aasta otsus kohtuasjas T-188/98: Kuijer vs. nõukogu, EKL 2000, lk II-1959, punkt 38, ning 13. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-2/03: Verein für Konsumenteninformation vs. komisjon, EKL 2005, lk II-1121, punkt 69). Kui juurdepääsu keelamise otsus tugineb ainult asjaomase liikmesriigi analüüsile nimetatud erandite kohaldamise kohta, siis tugineb nende erandite kohaldamine lõpuks selle liikmesriigi arutluskäigule. Sellest järeldub, et viimati nimetatud arutluskäik peab nähtuma liidu institutsiooni otsuse põhjendustest.
- 81 Kui komisjon ei ole asjaomase dokumendi avalikustamise vastu ning viitab oma otsuses liikmesriigi esitatud põhjendustele, siis liidu kohus peab analüüsima sellesse otsusesse ülevõetud liikmesriigi esitatud põhjendusi.
- 82 Kuna väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et liidu institutsiooni otsuse põhjendustest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik (vt Euroopa Kohtu 1. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-266/05 P: Sison vs. nõukogu, EKL 2007, lk I-1233, punkt 80 ning seal viidatud kohtupraktika), siis tuleb märkida,

et asjaomase liikmesriigi esitatud põhjendused määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel esitatud taotluse raames peavad olema sellised, mis vastavad EÜ artikli 253 nõuetele, nagu seda on tõlgendatud dokumentidega tutvumise õiguse valdkonna kohutapraktikas sama määruse alusel. Asjaomase liikmesriigi esitatud põhjendused peavad taotlejal võimaldama aru saada, kust keeldumine alguse sai ja millised on selle põhjused, ning pädeval kohtul vajadusel teostada oma kontrolli (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 89).

83 Euroopa Kohus on juba asunud seisukohale, et komisjon ei saa arvestada liikmesriigi väljendatud vastuseisu temalt pärineva dokumendi avalikustamisele, kui vastulause on täiesti põhistamata või kui esitatud põhjendusi ei ole täpsustatud viitega määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 loetletud eranditele (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 88). Juurdepääsu keelamise otsuse vastuvõtmise protsessis peab komisjon veenduma, et sellised põhjendused on olemas, ja esitama need lõplikus otsuses (eespool punktis 14 viidatud kohtuotsus *Rootsi vs. komisjon*, punkt 99).

84 Käesoleva asja analüüsimisel tuleb märkida, et ei ole vaja lahendada küsimust, kas komisjonil oli lisaks sellele, et ta puht formaalselt kontrollib, kas liikmesriik on juurdepääsu keelamise põhjendused esitanud ning määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 loetletud eranditele viidanud, kohustus kontrollida liikmesriigi esitatud vastulause põhjendusi *prima facie* või täielikult.

85 Ilma liikmesriigi eelneva nõusolekuta sellest liikmesriigist pärineva dokumendi avalikustamise või sellele juurdepääsu keelamise osas võib eristada avalikustamise või juurdepääsu keelamise õiguspärasuse kontrolli kahte taset, st seda kontrolli, mida komisjon on pädev teostama määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel seoses

liikmesriigi väljendatud vastuseisuga ning seda kontrolli, mida liidu kohus on pädev teostama seoses komisjoni lõpliku otsusega juurdepääsu võimaldamise või selle keelamise kohta.

86 Käesolev asi käsitleb komisjoni otsust juurdepääsu keelamise kohta, mis ei ole vastuolus asjaomase liikmesriigi esitatud vastuseisu põhjendustega, vaid mis põhineb nendel põhjustel ning mille tulemusel asjaomast dokumenti seega ei edastatud. Käesolevas asjas analüüsitav küsimus ei puuduta seega seda tüüpi kontrolli, mida komisjon on pädev teostama seoses määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel väljendatud liikmesriigi vastuseisuga. Seega kui vaidlustatud otsus vastab asjaomase liikmesriigi taotlusele, ei ole asjakohane küsimus, kas komisjon on pädev teostama selle liikmesriigi esitatud vastuseisu põhjenduste *prima facie* või täielikku kontrolli. Seda küsimust oleks olnud vaja uurida, kui komisjoni otsus ei oleks vastanud liikmesriigi taotlusele. Juhul kui komisjoni otsus liikmesriigist pärineva dokumendi avalikustamise kohta ühelt poolt ning määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel liikmesriigi esitatud taotlus teiselt poolt on vastavuses, on tegemist sellise kontrolliga, mida liidu kohus on pädev teostama seoses komisjoni otsusega dokumendile juurdepääsu keelamise kohta.

87 Sellise juurdepääsu keelamise otsuse õiguspärasuse kohtuliku kontrolli osas nähtub eespool punktis 14 viidatud kohtuotsuse *Rootsi vs. komisjon* punktist 94, et liidu kohus on pädev kontrollima sellise huvitatud isiku taotluse põhjal, kellele taotluse saanud institutsioon keelas juurdepääsu, kas määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 loetletud erandlikel alustel võib keeldumine olla õigustatud, ja seda sõltumata sellest, kas keeldumine tuleneb institutsiooni enda või asjaomase liikmesriigi vastavast hinnangust. Sellest tuleneb, et vastupidi komisjoni väidetule ei ole määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 kohaldamise asjaolu tõttu liidu kohtu kontroll piiratud *prima facie* kontrolliga. Selle sätte kohaldamine ei takista seega täieliku kontrolli

teostamist komisjoni poolt vastuvõetud juurdepääsu keelamise otsuse üle, mis peab eelkõige täitma põhjendamiskohustust ning mis tugineb asjaomase liikmesriigi sisulisele hinnangule määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud erandite kohaldamise kohta.

- 88 Liidu kohtu poolt täieliku kontrolli teostamine asjaomaste erandlike aluste kohaldamise üle ei tähenda tingimata, et komisjonil kas on või ei ole pädevus teostada täielikku kontrolli liikmesriigi poolt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel väljendatud vastuseisu üle. Isegi kui komisjon keelas juurdepääsu liikmesriigist pärinevale dokumendile pärast seda, kui ta *prima facie* kontrolli põhjal tuvastas, et tema arvates ei ole selle liikmesriigi esitatud vastuseisu põhjendused ilmselgelt asjakohatud, ei piirdu liidu kohtu kontroll määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 kohaldamise tõttu selle artikli lõigetes 1–3 loetletud erandlike aluste kohaldamise *prima facie* kontrolliga, kuna ta kontrollib nende erandite kohaldamist asjaomase liikmesriigi sisulise hinnangu alusel.

Esimene väide, et on rikutud määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandat ja neljandat taanet

- 89 See väide koosneb kahest osast, mida tuleb analüüsida koos. Väide käsitleb dokumentidega tutvumise õiguse erandeid, mis puudutavad avaliku huvi kaitset seoses rahvusvaheliste suhete ning liikmesriigi majanduspoliitikaga.

Poolte argumendid

- 90 Mis puudutab esiteks määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmanda taandega ette nähtud dokumentidega tutvumise õiguse erandit avaliku huvi kaitseks seoses rahvusvaheliste suhetega, siis väidab hageja, et seda sätet ei kohaldata liidu sisesuhetele. Rahvusvahelised suhted hõlmavad ainult liidu institutsioonide ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vahelisi suhteid.
- 91 Vaidlustatud otsuses tõi komisjon välja ainult Saksamaa Liitvabariigi, liidu institutsioonide ning teiste liikmesriikide vahelised suhted. Seetõttu rikkus komisjon asjaomast sätet kohaldades õigusnormi.
- 92 Teiseks, vaidlustatud otsuses piirdus komisjon määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a neljandas taandes ette nähtud dokumentidega tutvumise õiguse erandi suhtes, mis puudutab avaliku huvi kaitset seoses liikmesriigi majanduspoliitikaga, selle märkimisega, et asjaomane dokument puudutab ainult sisekasutuseks koostatud konfidentsiaalset avaldust ning et selle avalikustamine rikuks seetõttu Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitika konfidentsiaalsust. Ta ei esitanud ühtegi täiendavat põhjendust.
- 93 Hageja arvates võib vaidlustatud otsuse põhjenduste lühidus olla õigustatud, kui Saksamaa kantsleri kiri oli tõepoolest konfidentsiaalne. Hageja rõhutab, et seega peab teada saama, kas Saksamaa kantsleri kiri oli konfidentsiaalne või ei olnud. Tal on raske mõista, et see kiri võiks sisaldada nii tundlikke andmeid, kuid ta meenutab, et ta ei saanud sellega tutvuda. Komisjonil lasub tõendamiskoormis, et Saksamaa kantsleri kiri on konfidentsiaalne.

- 94 Hageja lisab Soome Vabariigi menetlusse astuja seisukohtade kohta esitatud märkustes, et see kehtib seda enam, kui asjaomases dokumendis sisalduva teabe komisjoni poolt saamisest on möödunud palju aega. Komisjon oleks pidanud määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 tähenduses uuesti läbi vaatama põhjendused, miks Saksa kantsleri kirja ei avalikustatud.
- 95 Vastupidi komisjoni väidetule saab ainult menetluspoolele anda ulatusliku hindamisruumi. Sellise hindamisruumi kasutamist kontrollib seetõttu liidu kohus. Käesoleval juhul võttis menetluses otsuse vastu kolmas isik, st liikmesriik, kelle sellise õiguse kasutamine ei allu kohtulikule kontrollile. Liikmesriigil ei ole seega ulatuslikku hindamisruumi, vaid tema pädevust piiravad määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud erandid.
- 96 Taani Kuningriik väidab, et komisjon ei järginud põhjendamiskohustust, mis tal vaidlustatud otsuse suhtes on.
- 97 Soome Vabariik lisab, et vastupidi komisjoni väidetule ei pea hageja tõendama, et asjaomast erandit ei saa kohaldada nimetatud dokumendile, kuna tal ei ole piisavalt teavet selle dokumendi sisu kohta.
- 98 Mis puudutab määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 alusel dokumentidega tutvumise õiguse erandite ajalist kohaldamist, siis Soome Vabariik, keda toetab hageja, Taani Kuningriik ja Rootsi Kuningriik, rõhutab, et see säte on lahutamatu seotud sama artikli lõigetega 1–3.

- 99 Rootsi Kuningriik rõhutab, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandas lõigus kehtestatud erandit ei kohaldata, kuna asjaomased suhted ei ole rahvusvahelised.
- 100 Komisjon vaidlustab hageja ja menetluse astujate argumendid.

Üldkohtu hinnang

- 101 Selle väite raames toob hageja esile, et komisjon ei saa Saksamaa kantsleri kirjale juurdepääsu keelamist õiguspäraselt põhjendada Saksamaa ametivõimude vastuseisuga määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel, tuginedes nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandas ja neljandas taandes ette nähtud eranditele, mis puudutavad avaliku huvi kaitset seoses rahvusvaheliste suhete ja liikmesriigi majanduspoliitikaga.
- 102 Kõigepealt tuleb määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 tõlgendust (vt eespool punktid 67–88) arvesse võttes analüüsida väidet, mis käsitleb nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti a neljandas taandes ette nähtud erandit, mis puudutab avaliku huvi kaitset seoses liikmesriigi majanduspoliitikaga.
- 103 Sellega seoses tuleb meenutada, et käesoleval juhul, kui komisjon keelas juurdepääsu liikmesriigist pärinevale dokumendile määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel, tugineb nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punktis a nimetatud avaliku huviga seotud erandite kohaldamine liikmesriigi, mitte komisjoni sisulisele hinnangule.

- 104 Seoses liidu kohtu poolt niisuguse otsuse õiguspärasuse üle kontrolli teostamise ulatusega tuleb märkida, et Euroopa Kohus asus juba seoses institutsiooni poolt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punktis a ette nähtud erandliku aluse kohaldamisega väljapool nimetatud määruse artikli 4 lõike 5 kohaldamisala seisukohale, et tuleb tunnustada selle institutsiooni ulatuslikku kaalutlusruumi selle kindlaksmääramisel, kas nimetatud eranditega hõlmatud valdkondadesse kuuluvate dokumentide avalikustamine võib avalikku huvi kahjustada. Euroopa Kohus põhistas sellise kaalutlusruumi eelkõige asjaoluga, et selline juurdepääsu keelamise otsus on keeruline ja delikaatne, eeldades erilist ettevaatlikkust, ning et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punktis a nimetatud kriteeriumid on väga üldised (vt eespool punktis 82 viidatud kohtuotsus *Sison vs. nõukogu*, punktid 34–36).
- 105 See arutluskäik kehtib ka olukorras, kus komisjon keelab juurdepääsu liikmesriigist pärinevale dokumendile määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel ning kui nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punktis a loetletud erandliku aluse kohaldamine tugineb liikmesriigi hinnangule. Sellega seoses tuleb lisada, et küsimuse hindamine, kas dokumendi avalikustamine kahjustab selliste erandlike alustega kaitstud huve, võib kuuluda liikmesriigi poliitiliste kohustuste hulka (vt analoogia alusel eespool punktis 80 viidatud Üldkohtu kohtuotsus *Hautala vs. nõukogu*, punkt 71, ning 7. veebruar 2002. aasta otsus kohtuasjas T-211/00: *Kuijer vs. nõukogu*, EKL 2002, lk II-485, punkt 53). Sellisel juhul peab liikmesriigil institutsiooniga sarnaselt olema ulatuslik kaalutlusruum.
- 106 Sellest tuleneb, et käesolevas asjas tuleb Saksamaa Liitvabariigile anda ulatuslik kaalutlusruum selle kindlakstegemiseks, kas määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punktis a neljanda taandega hõlmatud valdkonda kuuluvate dokumentide avalikustamine võib avalikku huvi kahjustada.

- 107 Liidu kohtu kontroll peab seetõttu piirduma sellega, et ta kontrollib menetlusnormide ja põhjendamiskohustuse järgimist, faktide sisulist täpsust ning ilmse kaalutusvea ja võimu kuritarvitamise puudumist (vt selle kohta eespool punktis 82 viidatud kohtuotsus *Sison vs. nõukogu*, punktid 34 ja 64).
- 108 Käsitledes määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a neljandas taandes ette nähtud erandit, mis puudutab avalikku huvi seoses liikmesriigi majanduspoliitika-ga, vaidlustab hageja esiteks vaidlustatud otsuse põhjenduse piisavuse selle erandi osas, väites, et komisjon piirdus lühidalt Saksamaa kantsleri kirjas sisalduva avalduse konfidentsiaalsuse esiletoomisega ilma lisapõhjuseid välja toomata, ning teiseks selle erandi kohaldamise käesolevas asjas. Taani Kuningriik väidab samuti, et komisjon ei järginud põhjendamiskohustust, mis tal vaidlustatud otsuse suhtes on.
- 109 Mis puudutab esiteks vaidlustatud otsuse põhjendamist, siis väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et EÜ artikliga 253 nõutav põhjendus peab vastama asjaomase akti olemusele ning sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Põhjendamise nõuet hinnates tuleb arvestada juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ja huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel otseselt ja isiklikult aktiga seotud isikutel selgituste saamiseks. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduse vastavust artikli 253 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (vt eespool punktis 82 viidatud kohtuotsus *Sison vs. nõukogu*, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 110 Kui tehakse otsus keelata juurdepääs dokumentidele määruse nr 1049/2001 artiklis 4 ette nähtud erandi alusel, siis peab põhjenduses selgitama, kuidas selle dokumentiga tutvumine võib konkreetselt ja tegelikult kahjustada selle erandiga kaitstud huve (Euroopa Kohtu 1. juuli 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-39/05 P ja C-52/05 P: *Rootsi ja Turco vs. nõukogu*, EKL 2008, lk I-4723, punkt 49, ja Üldkohtu 11. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas T-121/05: *Borax Europe vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 37).
- 111 Siiski võib osutada võimatuks konfidentsiaalsust õigustava põhjenduse toomine iga dokumendi puhul ilma selle sisu avaldamata ja seetõttu võiks erandi põhieesmärk jääda täitmata (vt Üldkohtu 26. aprilli 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-110/03, T-150/03 ja T-405/03: *Sison vs. nõukogu*, EKL 2005, lk II-1429, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika). Selle kohtupraktika kohaldamine ei nõua vastupidi hageja väidetele seda, et tegemist oleks määruse nr 1049/2001 artikli 9 tähenduses tundliku dokumendiga (vt selle kohta Üldkohtu 5. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas T-105/95: *WWF UK vs. komisjon*, EKL 1997, lk II-313, punkt 65; 25. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-264/04: *WWF European Policy Programme vs. nõukogu*, EKL 2007, lk II-911, punkt 37, ning 30. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas T-380/04: *Terezakis vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 71).
- 112 Nagu Euroopa Kohus on leidnud, on vajadust keelduda avaldamast asjaolusid, mis sellega võiksid kaudselt kahjustada huve, mida nimetatud erandid konkreetselt peavad kaitsma, eelkõige rõhutatud määruse nr 1049/2001 artikli 11 lõikes 2 (eespool punktis 82 viidatud 1. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas *Sison vs. nõukogu*, punkt 83). See säte näeb eelkõige ette, et kui dokumendi kohta, mis on või ei ole nimetatud määruse artikli 9 tähenduses tundlik, on institutsiooni registris viide, peab see olema esitatud viisil, mis ei kahjusta sama määruse artikliga 4 ette nähtud huvide kaitset.
- 113 Käesolevas asjas tugines komisjon Saksamaa kantsleri kirjale juurdepääsu keelamise otsuse tegemisel määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a neljanda taandes sätestatud erandi osas asjaolule, et kirja avalikustamine võiks kahjustada avaliku huvi

kaitset seoses Saksamaa Liitvabariigi majanduspoliitikaga. Saksamaa ametivõimude põhjenduste kohaselt, nagu need on välja toodud vaidlustatud otsuses, puudutab Saksamaa kantsleri kiri ainult sisekasutuseks koostatud konfidentsiaalset avaldust. Kiri käsitleb Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitikaga seotud konfidentsiaalset küsimust. Kirja avalikustamine rikuks konfidentsiaalsust ning kahjustaks Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitikat (vt eespool punkt 24).

114 See vaidlustatud otsuse põhjendus, ükskõik kui lühike see ka ei oleks, on kohtuasja konteksti arvestades siiski asjakohane ning piisav, et võimaldada hagejal hinnata asjaomasele dokumendile juurdepääsu keelamise põhjuseid ning liidu kohtul teostada tal lasuvat õiguspärasuse kontrolli.

115 Tuleb märkida, et hageja tunneb hästi kohtuasja konteksti.

116 Esiteks teadis hageja komisjoni 19. aprilli 2000. aasta nõusolekust seoses asjaomase tööstusprojekti elluviimisega Mühlenberger Lochi alal, mis oli direktiivi 92/43 kohaselt kaitse all. Kavandatav projekt nägi ette äriühingu D. tehase laiendamise Airbus A3XX lõplikuks monteerimiseks. Oma 19. aprilli 2000. aasta arvamuses hindas komisjon Saksamaa ametivõimude poolt projekti elluviimiseks välja toodud ülekaalukate üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvaid põhjuseid direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 4 alusel, st majanduslikke ja sotsiaalseid põhjuseid, nagu projekti väga suur majanduslik tähtsus Hamburgi linnale, Põhja-Saksamaale ning Euroopa lennundustööstusele, hoolimata negatiivsest hinnangust projekti tagajärgedele ala suhtes ja teiste lahenduste puudumisel. Ülekaalukate üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel

põhjstel asus komisjon oma arvamuses seisukohale, et projekti negatiivne mõju on põhjendatud.

- 117 Teiseks edastas komisjon hagejale vaidlustatud otsuse lisadena kõik Saksamaa ametivõimudelt pärinevad ning hageja taotletud dokumendid, välja arvatud Saksamaa kantsleri kiri.
- 118 Kui põhjenduses on selles kontekstis märgitud, et Saksamaa kantsleri kiri komisjoni presidendile puudutas konfidentsiaalset avaldust, mille avalikustamine kahjustaks Saksamaa Liitvabariigi ja teiste liikmesriikide majanduspoliitikat, tuuakse vaidlustatud otsuse põhjenduses selgelt esile, kuidas asjaomase dokumendiga tutvumine võis komisjoni arvates konkreetselt ja tegelikult kahjustada vaidlusaluse erandiga kaitstud huve. Täiendava teabe avaldamisel, eelkõige kõnealuste dokumentide sisule viitamisel, võiks erandi eesmärk jääda täitmata (vt selle kohta eespool punktis 111 viidatud 26. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas *Sison vs. nõukogu*, punkt 62).
- 119 Sellest järeldub, et komisjon ei ole rikkunud põhjendamiskohustust.
- 120 Mis puudutab teiseks seda, kas käesoleval juhul saab asjaomast erandit kohaldada, tuleb analüüsida, kas hinnang, et Saksamaa kantsleri kirja avalikustamine võib kahjustada avaliku huvi kaitset seoses Saksamaa Liiduvabariigi majanduspoliitikaga, põhineb Saksamaa ametivõimude ilmsel veal.

- 121 Kuna dokumentidele juurdepääsu erandid ei allu üldsuse võimalikult laia dokumentidele juurdepääsu põhimõttele, tuleb neid tõlgendada ja kohaldada täht-tähelt (vt eespool punktis 82 viidatud 1. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas *Sison vs. nõukogu*, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 122 Enne hageja poolt taotletud dokumentide avalikustamisele vastuseisu väljendamist peavad Saksamaa ametivõimud analüüsima, kas dokumendi avalikustamine võib tegelikult kahjustada mõnda avaliku huvi tahku, mida kaitsevad juurdepääsu keelamist lubavad erandid. Erandid on kohaldatavad, kui avalike huvide kahjustamise ohtu on mõistlikult võimalik ette näha ja see ei ole puhtalt oletuslik (eespool punktis 105 viidatud kohtuotsus *Kuijer vs. nõukogu*, punktid 55 ja 56, ning eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus *WWF European Policy Programme vs. nõukogu*, punkt 39). Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab dokumentidega tutvumise taotluse menetlemiseks vajalik hindamine olema konkreetne (vt eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus *Verein für Konsumenteninformation vs. komisjon*, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika). See konkreetne hindamine tuleb pealegi läbi viia iga taotluses nimetatud dokumendi suhtes. Määrusest nr 1049/2001 tuleneb, et kõik selle määruse artikli 4 lõigetes 1–3 sätestatud erandid on määratletud „dokumendile” kohaldatavana (eespool punktis 80 viidatud Üldkohtu kohtuotsus *Verein für Konsumenteninformation vs. komisjon*, punkt 70, ning 6. juuli 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades *T-391/03* ja *T-70/04: Franchet ja Byk vs. komisjon*, EKL 2006, lk II-2023, punkt 116).
- 123 Käesoleval juhul nähtub vaidlustatud otsusest esiteks, et hageja dokumentidega tutvumise taotluse puhul viidi hindamine läbi iga taotluses nimetatud dokumendi suhtes. Saksamaa ametivõimud ei olnud vastu Hamburgi linnast ja Saksamaa Liitvabariigist pärineva kaheksa dokumendi avalikustamisele, mis on eraldi välja toodud vaidlustatud otsuses, vaid nad olid konkreetseid sellekohaseid põhjendusi esitades vastu ainult Saksamaa kantsleri kirja avalikustamisele, ning komisjon võimaldas tutvuda kaheksa dokumendiga ning keeldus ainult Saksamaa kantsleri kirja avalikustamisest (vt eespool punkt 22).

- 124 Teiseks ei teinud Saksamaa ametivõimud ilmset hindamisviga, kui nad asusid asjaomase dokumendi konkreetse hindamise raames seisukohale, et Saksamaa kantsleri kirja avalikustamise korral on olemas oht Saksamaa Liiduvabariigi majanduspoliitika. Kui võtta arvesse asjaomase projekti majanduslikku tähtsust, siis ei ole ilmselgelt vale hinnang, et sellist ohtu oli mõistlikult võimalik ette näha ja see ei olnud puhtalt oletuslik.
- 125 Esiteks nähtub Saksamaa ametivõimude esitatud põhjendusest, nagu see on välja toodud vaidlustatud otsuses, et oma järelduseni jõudmiseks viisid nad läbi Saksamaa kantsleri kirja konkreetse hindamise. Oma vastuseisu põhistasid nad selles dokumendis sisalduva Saksamaa kantsleri konkreetse avaldusega, mitte ainult abstraktsete faktidega, nagu eelkõige asjaolu, et see kiri pärines tolleaegselt Saksamaa kantslerilt.
- 126 Teiseks, nagu märkis komisjon, ilma et hageja oleks sellele vastu vaieldnud, nähtub 19. aprilli 2000. aasta arvamusel analüüsist, et majanduspoliitilised kaalutlused olid vaidlusaluse ala loetelust väljajätmise keskmes. Komisjoni 19. aprilli 2000. aasta arvamus puudutas põhiliselt küsimust, kas direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 4 tähenduses olid olemas muud ülekaalukate üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvad põhjused, nagu Airbus A3XX lõplikuks monteerimiseks äriühingu D. tehase laiendamise väga suur majanduslik tähtsus Hamburgi linnale, Põhja-Saksamaale ning Euroopa lennundustööstusele, mis põhjendaks selle projekti elluviimist hoolimata negatiivsest hinnangust projekti tagajärgedele ala suhtes ja teiste lahenduste puudumisel. Hageja ei ole vaidlustanud majanduspoliitiliste kaalutluste olemasolu.
- 127 Eeltoodut arvestades tuleb asuda seisukohale, et hinnang, et Saksamaa kantsleri kirja avalikustamine võib kahjustada avaliku huvi kaitset seoses Saksamaa Liitvabariigi majanduspoliitikaga, ei põhine Saksamaa ametivõimude ilmsel veal.

- 128 Seda järeldust ei sea kahtluse all hageja argumendid, et arvestades aja möödumist Saksamaa kantsleri kirja saatmisest, ei ole juurdepääsu keelamine selle kirja sisust lähtuvalt enam määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 kohaselt õigustatud, ning et komisjon oleks pidanud uuesti läbi vaatama põhjused, miks seda kirja ei avalikustatud.
- 129 Sellega seoses tuleb meenutada, et vastavalt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikele 7 kohaldatakse asjaomaseid erandeid üksnes nii kaua, kuni kaitse on dokumendi sisust lähtuvalt õigustatud. Erandeid võib kohaldada maksimaalselt 30 aasta jooksul.
- 130 Käesolevas asjas viitab hageja määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 alusel dokumentidega tutvumise õiguse erandite ajalisele kohaldamisele alles Soome Vabariigi menetlusse astuja seisukohtade kohta esitatud märkustes. Hagiavaldus ei sisalda argumente määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 kohta. Soome Vabariik väidab oma menetlusse astuja seisukohtades, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõiget 7 on väidetavalt rikutud ainult määruse artikli 4 lõike 3 teises lõigus sätestatud dokumentidega tutvumise õiguse erandi osas, mis puudutab komisjoni otsustamisprotsessi. Oma märkustes nende seisukohtade kohta toetab hageja Soome Vabariigi mõtet, laiendades seda käesolevas väites viidatud eranditele.
- 131 Tuleb märkida, et kuna hagi vastuvõetavuse tingimused ja seda puudutavad väited seonduvad avaliku huviga, kontrollib Üldkohus neid oma kodukorra artikli 113 kohaselt vajadusel omal algatusel (vt selle kohta Euroopa Kohtu 15. aprilli 2010. aasta määrus kohtuasjas C-517/08 P: Makhteshim-Agan Holding jt vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 54, ja Üldkohtu 9. septembri 2009. aasta

otsus kohtuasjas T-437/05: *Brink's Security Luxembourg vs. komisjon*, EKL 2009, lk II-3233, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

- ¹³² Kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c ja artikli 48 lõike 2 sätetest nende koostoimes nähtub, et hagiavalduses peab olema märgitud hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest ning et menetluse käigus ei või esitada uusi väiteid, kui need ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.
- ¹³³ Asjaolu, et hageja sai teatud faktilistest andmetest teada Üldkohtu menetluse käigus, ei tähenda, et need on käsitletavad faktilise asjaoluna, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus. Need andmed ei tohi olla olnud hagejale varem kättesaadavad (vt selle kohta Üldkohtu 8. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas T-340/04: *France Télécom vs. komisjon*, EKL 2007, lk II-573, punkt 164 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellega seoses tuleb märkida, et kohtuasja toimikust ei nähtu, et hageja ei olnud varem teadlik dokumentidega tutvumise õiguse asjaomaste erandite ajalise kohaldamise võimalikust rikkumisest.
- ¹³⁴ Eeltoodut arvestades tuleb jõuda järeldusele, et hageja argumendid määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 kohta on vastuvõetamatud, kuna tegemist on hagiavalduses esitamata jäetud uue väitega. Muu hulgas tuleb märkida, et need argumendid ei ole hageja poolt hagiavalduses esitatud väidete laiendus.
- ¹³⁵ Vastupidi sellele, mida väidab hageja ning menetlusse astujad, ei ole määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 7 lahutamatu seotud selle artikli lõigetega 1–3. On tõsi, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõiget 7 tuleb kohaldada koostoimes selle artikli lõigetega 1–3 sätestatud dokumentidega tutvumise õiguse eranditega. Siiski ei saa sellest

järeldada, et juhul kui pool viitab nendest sätetest osade rikkumisele, toob see kaasa nende kõikide sätete rikkumisele viitamise. Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 rikkumise väide ei ole otseselt seotud hageja esitatud väidetega, mis puudutavad selle artikli lõigete 1 ja 3 rikkumist. Kuigi määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud erandite konkreetne hindamine on kindlasti hädavajalik tingimus selleks, et otsustada asjaomaste erandite ajalise kohaldamise üle, ei puuduta määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 7 selle kohaldamise tingimusi, mis on ette nähtud selle artikli lõigetes 1–3, vaid nende ajalist kohaldamist.

¹³⁶ Igal juhul tuleb märkida, et kohtuasja toimikust ei nähtu, et asjaomase avaliku huvi kaitsmine ei olnud vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal Saksamaa kantsleri kirja sisust lähtuvalt enam õigustatud. Sellega seoses tuleb tõdeda, et toetamaks oma argumente määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 7 väidetava rikkumise kohta, ei too hageja ega menetlusse astujad peale möödunud ajavahemiku välja muid asjaolusid – näiteks neid, mis võiksid kahtluse alla seada esitatud majanduspoliitiliste kaalutluste tähtsust.

¹³⁷ Asjaomane kiri sisaldab Saksamaa kantsleri avaldust äriühingu D. tehase laiendamise projekti kohta Airbus A3XX lõplikuks monteerimiseks Mühlenberger Lochi alal, mis oli direktiivi 92/43 kohaselt kaitse all. Nagu tõdeti, olid Hamburgi linna, Põhja-Saksamaa ning Euroopa lennundustööstuse majanduslikud kaalutlused Mühlenberger Lochi ala loetelust väljajätmise küsimuse keskmes. Mis puudutab Saksamaa kantsleri kirjas sisalduvat avaldust, mis on seega seotud Saksamaa Liitvabariigi majanduspoliitikale suure tähtsusega küsimusega, siis tuleb kaheksa-aastast ajavahemikku, mis jäi Saksamaa kantsleri kirja saatmise (15. märts 2000) ning vaidlustatud otsuse

vastuvõtmise vahele (19. juuni 2008), pidada ajavahemikuks, mil asjaomase avaliku huvi, st Saksamaa Liitvabariigi majanduspoliitika kaitsmine oli põhjendatud.

- 138 Eeltoodut arvestades tuleb asuda seisukohale, et komisjon keeldus õigesti avalikus-tamast Saksamaa kantsleri kirja pärast määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel Saksamaa Liitvabariigi vastuseisu selle erandi alusel, mis puudutab avaliku huvi kaitset seoses liikmesriigi majanduspoliitikaga ja mis on kehtestatud sama määruse artikli 4 lõike 1 punkti a neljandas taandes.
- 139 Seega ei pea enam analüüsima ei määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandat taanet käsitlevat väidet, mis käsitleb dokumentidega tutvumise õiguse erandit, mis puudutab avaliku huvi kaitset seoses rahvusvaheliste suhetega, ega teist väidet, et rikutud on nimetatud määruse artikli 4 lõike 3 teist lõiku, mis puudutab otsustamisprotsessiga seotud erandit.

Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 väidetav rikkumine

Poolte argumendid

- 140 Soome Vabariik väidab, et komisjon rikkus määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikest 6 tulenevat kohustust hinnata võimalust tutvuda asjaomase dokumendiga osaliselt. Komisjon ei oleks pidanud piirduma viitega asjaomase liikmesriigi avaldusele, mille kohaselt viimati nimetatut keeldub juurdepääsu võimaldamisest dokumendile tervikuna.

- 141 Vastates Üldkohtu esitatud küsimusele tema argumentide vastuvõetavuse kohta rõhutab Soome Vabariik, keda toetavad hageja, Taani Kuningriik ja Rootsi Kuningriik, et need argumendid on vastuvõetavad, kuna määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 6 on lahutamatult seotud selle artikli lõigetega 1–3.
- 142 Komisjon vaidlustab Soome Vabariigi argumendid.

Üldkohtu hinnang

- 143 Üldkohus võib igal ajal omal algatusel otsustada, et esineb olulisi asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, mille hulka kuulub ka menetlusse astuja esitatud argumendi vastuvõetavus (vt selle kohta Euroopa Kohtu 23. veebruari 1961. aasta otsus kohtuasjas 30/59: *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vs. Ülemamet*, EKL 1961, lk 1, 37).
- 144 Tuleb tõdeda, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 väidetava rikkumisega seotud argumendid, mis puudutavad asjaomase dokumendiga osalist tutvumist, toodi välja ainult Soome Vabariigi poolt. Hageja selliseid argumente ei esitanud.
- 145 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 neljandale lõigule, mida kohaldatakse kõnealuse põhikirja artiklist 53 tulenevalt Üldkohtu suhtes, peab menetlusse astumise avaldus piirduma ühe poole nõuete toetamisega. Liiatigi peab menetlusse astuja tulenevalt kodukorra artikli 116 lõikest 3 nõustu-ma kohtuasja staadiumiga menetlusse astumise ajal. Kuigi kõnealuste sätete kohaselt ei ole menetlusse astujal keelatud esitada selle menetluspoole, kelle toetuseks ta on menetlusse astunud, argumentidest erinevaid argumente, siis kehtib vähemalt tingimus, et need ei tohi muuta kohtuvaidluse piire ning et menetlusse astumine toimub

ikkagi selle menetluspoole nõuete toetuseks (vt selle kohta eespool punktis 143 viidatud kohtuotsus *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vs. Ülemamet*, lk 37, ning eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus *Verein für Konsumenteninformation vs. komisjon*, punkt 52).

¹⁴⁶ Käesolevas asjas on hageja ja komisjoni vahelise kohtuvaidluse ese vaidlustatud otsuse tühistamine. Esiteks puudutab see määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 kohaldamise tagajärgi ning teiseks dokumentidega tutvumise õiguse selliste erandite väidetavat rikkumist, mis on sätestatud sama määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kolmandas ja neljandas taandes ning lõike 3 teises lõigus. Hagiavaldus ega kostja vastus ei sisalda argumente nimetatud määruse artikli 4 lõike 6 võimaliku rikkumise kohta. Lisaks märkis hageja hagi sõnaselgelt, et ta ei vaidlusta vaidlustatud otsust osas, mis puudutab osalist juurdepääsu. Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 väidetav rikkumine tõstatati esimest korda Soome Vabariigi menetlusse astuja seisukohtades.

¹⁴⁷ Vastupidi Soome Vabariigi väidetule ei ole määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõige 6 lahutamatu seotud selle artikli lõigetega 1–3. Kuigi määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 1–3 ette nähtud erandite konkreetne hindamine on hädavajalik tingimus, et otsustada asjaomasele dokumendile osalise juurdepääsu võimaldamise üle (vt selle kohta eespool punktis 80 viidatud Üldkohtu kohtuotsus *Verein für Konsumenteninformation vs. komisjon*, punkt 73; eespool punktis 122 viidatud kohtuotsus *Franchet ja Byk vs. komisjon*, punkt 117, ning 19. jaanuari 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-355/04 ja T-446/04: *Co-Frutta vs. komisjon*, EKL 2010, lk II-1, punkt 124), ei puuduta sellise võimaluse analüüsimine selle artikli lõigetes 1-3 ette nähtud asjaomaste erandite kohaldamise tingimusi. Sellise analüüsi nõue tuleneb proportsionaalsuse põhimõttest. Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 raames tuleb analüüsida, kas eesmärk, mida asjaomasele dokumendile juurdepääsu keelamisega taotletakse, on saavutatav juhul, kui kustutatakse ainult need lõigud, mis võivad kahjustada kaitstavat huvi (vt selle kohta Euroopa Kohtu 6. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-353/99 P: *nõukogu vs. Hautala*, EKL 2001, lk I-9565,

punktid 27–29, ja eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus WWF European Policy Programme vs. nõukogu, punkt 50).

- ¹⁴⁸ Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 kohaldamise tingimusi tuleb seega analüüsida eraldi ning erinevas analüüsi etapis kui see, mis puudutab selle artikli lõigetes 1–3 ette nähtud dokumentidega tutvumise õiguse erandeid (vt selle kohta eespool punktis 111 viidatud 26. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas Sison vs. nõukogu, punktid 86–89, ja eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus WWF European Policy Programme vs. nõukogu, punktid 47–55). Ainult määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 võimalik rikkumine võib kaasa tuua osalise juurdepääsu keelamise otsuse tühistamise.
- ¹⁴⁹ Sellest tuleneb, et Soome Vabariigi esitatud argumendid määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 6 rikkumise kohta ei ole seotud menetluspoolte määratletud hagi esemega ning see muudab seega käesoleva kohtuvaidluse piire. Need argumendid tuleb seega vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata.

Asjaomase dokumendi esitamine

Poolte argumendid

- ¹⁵⁰ Hageja palub Üldkohtul kohustada komisjoni menelustoimingute raames vastavalt kodukorra artikli 66 lõikele 1 esitama Saksamaa kantsleri kirja selleks, et Üldkohus saaks analüüsida selle sisu ning teha kindlaks, kas ja millisel määral on see kiri hõlmatud komisjoni poolt välja toodud eranditega.

151 Komisjon ja menetlusse astujad ei esitanud hageja taotluse kohta seisukohta.

Üldkohtu hinnang

152 Nagu eespool toodust tuleneb, oli Üldkohtul kohtumenetluses esitatud nõuete, väidete ja argumentide alusel võimalik teha hagi osas tarvilik otsus.

153 Seega tuleb jätta rahuldamata hageja taotlus, et komisjoni kohustataks Saksamaa kantsleri kirja esitama (vt selle kohta Üldkohtu 10. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-42/05: Williams vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 130 ja 131).

154 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

155 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama artikli lõike 4 alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud.

- 156 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb hageja kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja hagejalt. Taani Kuningriik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik kannavad ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**
- 3. Jätta Taani Kuningriigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriiki kohtukulud nende endi kanda.**

Martins Ribeiro

Wahl

Dittrich

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. jaanuaril 2011 Luxembourgis.

Allkirjad